

Joves i participació a Catalunya

Estudi encarregat per la Secretaria General de Joventut

Octubre de 1998

RPEEO 57

Registre Públic d'Enquestes i d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya
Decret 25/1998, de 4 de febrer

Joves i participació a Catalunya

Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia

Direcció de l'estudi: Jordi Serrano

Coordinació: David Sempere

Assessorament: Gemma Martín

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Secretaria General de Joventut

Barcelona, 1999

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Joves i participació a Catalunya. - (Estudis ; 2)

A la portada: Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia. - Bibliografia.

Índex

ISBN 84-393-4936-X

I. Catalunya. Secretaria General de Joventut II. Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia III. Col·lecció: Estudis (Catalunya. Secretaria General de Joventut) ; 2

1. Joves - Catalunya - Activitat política 2. Moviments juvenils - Catalunya 3. Voluntaris joves - Catalunya

32-053.7(467.1)

© Jordi Serrano
David Sempere
Gemma Martín
Fundació Ferrer i Guàrdia

© Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

1a reimpressió: desembre 1999

Tiratge: 500

Impressió: Tromek, s.l.

Disseny i maquetació: Secretaria General de Joventut

D. L.: B.50611-99

ISBN: 84-393-4936-X

Índex

1. Introducció	9
2. La democràcia	11
2.1 Què és la democràcia?	11
2.1.1 Una aproximació conceptual	11
2.1.2 Una aproximació històrica	12
2.1.3 Models democràtics: del burgès al ciutadà	13
2.2 Els sistemes democràtics contemporanis: democràcia és participació	14
2.2.1 De la democràcia formal a la democràcia avançada: democratitzar les democràcies	15
2.2.2 Democratitzar les estructures econòmiques i de producció	15
2.2.3 Democràcia territorial: autonomia, federalisme i principi de subsidiarietat	15
2.2.4 La participació cívica i social: cap a una democràcia participativa	15
3. La participació política	19
3.1 Introducció	19
3.2 Teories sobre la participació política	19
3.3 Valors	20
3.4 Els valors, les actituds i els comportaments dels joves	22
3.5 Tipologies de la participació	23
3.6 Tipologia dels participants	24
3.7 Els joves de Catalunya	27
4. La participació electoral a Catalunya	31
4.1 Introducció	31
4.2 El sufragi universal a Catalunya	31
4.3 Sistemes electorals	32
4.4 El sistema electoral a Catalunya	33
4.5 Cultura democràtica a Catalunya	35
4.6 El vot dels joves a Catalunya	35
4.7 Els joves i la ideologia	41
4.8 Els joves i els partits	42
4.9 Organitzacions polítiques juvenils	47
4.10 El debat entorn del dret de vot als 16 anys	51
5. Institucions i participació	53
5.1 El Parlament	53
5.2 La Generalitat	54
5.3 Ajuntaments	56
6. La participació associativa dels joves	63
6.1 El dret d'associació i els moviments juvenils a Catalunya	63
6.2 Apunts històrics sobre l'associacionisme juvenil a Catalunya	64
6.3 El dret d'associació en la legislació	65
6.4 Tendències de l'associacionisme a Catalunya	67
6.4.1 Els estudis sociològics de la joventut a Catalunya	67
6.4.2 Tipologia i nombre d'associacions	68
6.4.3 Grau d'associacionisme	70
6.4.4 Perfil del jove associat	73
6.4.5 Grau d'interès	74
6.4.6 L'associació ideal	77
6.4.7 El temps dels joves	79

6.5	Anàlisi comparada	80
6.5.1	Estat espanyol	80
6.5.2	Adults	85
6.5.3	Europa	86
7.	La participació en el lleure	89
7.1	Moviments de lleure infantil	89
7.2	Moviments de lleure juvenil	92
8.	La participació dels joves en el món acadèmic i del treball	97
8.1	El món acadèmic	97
8.2	El món del treball	108
8.2.1	El mercat de treball	108
8.2.2	Participació sindical	118
9.	La participació juvenil en els moviments socials	125
9.1	Moviment feminista	125
9.2	Moviment gai-lesbiana	126
9.3	Moviment ecologista	126
9.4	Moviments antimilitaristes: objectors i insubmisos	128
9.5	Moviment de cooperació amb el Tercer Món	129
9.6	Moviment antiracista	132
9.7	Moviment okupa	133
10.	La participació cívica	137
10.1	Associacions de veïns	137
10.2	Entitats esportives	137
10.3	Entitats culturals	138
10.4	Entitats excursionistes	138
10.5	Entitats d'ajut social	140
10.6	El servei civil	142
10.7	Els joves i el canvi tecnològic	143
11.	Les organitzacions de coordinació i representació de les entitats juvenils	147
11.1	Els consells de joves	147
11.2	La cooperació juvenil internacional	148
12.	L'exclusió social i els joves	151
13.	Reflexions i conclusions	153
13.1	Cortines de fum	153
13.2	Obstacles a la participació	157
13.3	Conclusions	162
13.4	Epíleg	166
14.	Índex de taules i gràfics	169
15.	Bibliografia	175

Quadre correcte:

SENTIMENT DE PERTINENÇA	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	+65
Espanyol	28	32	39	37	37	39
Més espanyol que català	5	4	2	3	3	6
Tant català com espanyol	32	28	27	27	24	23
Més català que espanyol	13	9	10	14	11	11
Català	21	22	17	17	21	18
Ns/Nc	2	4	5	1	3	3
TOTAL	100	100	100	100	100	

FONT: ANDRÉS, F. i SANCHEZ, A. (1991), "El sistema de valors dels catalans. Catalunya dins l'enquesta europea dels valors dels anys 90", Institut Català d'Estudis Mediterranis, Barcelona.